

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Burchardi VVormaciensis Ecclesiae Episcopi,
Decretorum Libri XX. ex Consiliis, & orthodoxoru[m]
patru[m] Decretis, tum etiam diuersaru[m] nationum
Synodis, ceu loci communes congesti, in quibus ...**

Burchardus <Wormaciensis>

Parisiis, 1549

Salubre antidotum animabus. viii.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10722

miserere confessis, vt quos delictorum cathena conficitur
git, magnitudo tuę pietatis absoluat. Per.

PRecor, domine, clementiæ, & misericordiæ tuę ma-
iorem, vt famulo tuo N. peccata & facinora sua con-
fidenti, debita relaxare, & veniã præstare digneris, & præ-
teritorum criminum culpas indulgeas, qui humeris tuo-
ouem perditam reduxisti, qui publicani precibus, & con-
fessione placatus es: tu etiam domine huic famulo tuo pla-
catus esse digneris, tu huius precibus benignus aspira, vt
in confessione placabilis permaneat, sletus eius & petitiõ
perpetuam clementiam tuam cleriter exoret, sanctisq; ab-
tarib⁹ restitutus, spei rursus æternæ ac cœlesti gloriæ aspi-
cipetur. Qui viuus & regnas.

Deinde adiunge.

DEus omnipotēs sit adiutor & protector tuus, & pro-
stet indulgentiam de peccatis tuis, præteritis, præsen-
tibus, & futuris, Amen.

Salubræ antidotum animabus. Cap. VIII.

*Ex scri-
ptis pro-
phete &
Gregor.
Hierony.
August.
& de tri-
bus pœni-
tentialibus
collecti.*

INstitutio illa quæ fiebat in diebus patrum nostrorum
rectas vias nunquam deseruit, qui instituerunt pœnitentiam
tibus, atq; lugentibus suas passiones, ac vitia, medicamentis
salutis æternæ superare. Quia diuersitas culparum, diuersitas
penitentiam facit pœnitentibus medicamentorum. Velut me-
dici corporum diuersa medicamenta, vel potiones solent
facere, contra diuersitatem infirmitatum. Vel iudices for-
larium causarum diuersa agunt iudicia, qui boni sunt, &
recta pensant, atque tractant quomodo iudicent, recte in-
ter miseros & diuites, inter causam, & causam: Quanto ma-
gis igitur sacerdotes Dei diuersa medicameta animarum
inuisibilium hominibus p̄sare, & tractare oportet, ne pœ-
nitentiam stultum medicum vulnera animarum putrescant, & pœ-
nitentia fiant, propheta dicente: Computruerunt cicatrices me-
a facie insipientiæ meæ. O stulte medice, noli decipere
manum tuam & illius, ne duplicem pœnitentiam accipias, vel tri-
ptuplam, vel millenam. Audi Christum dicentem: Si cæ-
cus cæcum duxerit, ambo in foveam cadunt. Et si tu cogi-
tas iudicium meum, alter homo nō audit, neque videt, &
me iudicet, ô non intelligis quod Deus iudex iustus.

fortis videt, & audit, & in palam abscondita deducet, & reddet unicuique secundum opera sua? Et item: Verè sunt nonnulli, cæcorum canum similitudinem habentium, currentium ad cadauera mortuorum, vel similitudinem coruorum volantium, qui ad sacerdotium euehuntur, nõ propter Deum, sed plus propter honorem terrenum inhiates, cæci diuina sapientia. De talibus dixit Gregorius Nazæzenus: Timeo hoc, quod canes affectantur officium pastorale: maxime cum semetipsis nihil præparauerint disciplina. Ezechiel nanque ait: Væ pastoribus Israël, qui pascebant semetipsos, & non gregem. Lac bibebāt, & lanis eorum operiebatur, & quod crassum fuit, manducabāt, quod fractum fuit, non alligabant, & reliqua. Item Ezechiel ait: Væ sacerdotibus, qui comedunt peccata populi mei, hoc est sibi eorum sumentes victimas, & non orantes pro eis, comedentes hostias, & nõ corripientes, qui vbi morituros homines audiunt, inde gaudent, & præparant se ad prædā quasi corui ad cadauera mortuorum. Nunc ergo, ô fratres qui voluerit sacerdotis nomen habere, in primis propter Deum cogitet, vt discat ea quæ ei necessaria sint, antequã manus episcopi caput eius tãgat: Id est, Psalteriũ, Lictionarium, cum Euangeliis, Sacramentorum librum, Baptisterium, Et computum, cum cyclo cum cõmendationibus animarũ, martyrologium, homelias per circulum anni plebibus prædicandas. Istud est simpliciorum: quia si vnũ supra licitorum defuerit, sacerdotis nomen in eo non cõstabit. Ad hæc autem suam pœnitentialem, qui & secundum canonũ authoritatem, & iuxta sententias trium pœnitentialium, Theodori episcopi, & Romanorum põtificum, & Bedæ ordinetur. Sed in pœnitentiali Bedæ plura inueniuntur vtilia: plura autẽ inueniuntur ab aliis inserta, quæ nec canonibus, nec aliis pœnitentialibus conueniunt. Sapiens autem medicus excipiat quæque meliora, vt discretionibus omnium causarum inuestigare possit, sine quibus rectũ iudicium non potest stare. Quia scriptum est: In nulla re appareas indiscretus, sed distinge quid, vbi, quandiu, quãdo, qualiter debeas facere. Nõ omnibus ergo in vna eademq; libra pensandum est, licet in vno constringantur vitio, sed discretio sit inter vnũquodq; eorum, hoc est interditiõ & pauperem, inter liberũ & seruum, infantẽ, puerũ, iuuenem,

adolefcentem, etate ſenem, hebetem, ignarum, laicum, clericum, monachum, epifcopum, presbyterum, diaconū, ſubdiaconum, lectorem, in gradu, vel ſine gradu, cōiugatum, vel ſine coniugio, peregrinum, indigenā, virginem, viduā, canonicam, monacham, debilem, infirmum, ſanum, fornicantem cum animalibus, vel cum hominibus contra naturam, continentem, vel incontinentem, voluntate, neceſſitate, vel caſu, ſeu in publico peccantem, vel in abſcondito, & quali compunctiōe hęc omnia emendet, vt & loca, & tempora pœnitendi diſcernat.

HÆC omnia de canonibus, & de ſanctorum patrum ſententiis, & de Hieronymo, de Auguſtino, Gregorio, Theodoro, Beda, & ex pœnitentiāli Romano, vera colligimus: & vt nulli neceſſe ſit perire, ſcientibus & intelligentibus animarum medicis, hęc temperanda committimus. In Ieſu filio Sirach dicitur: In iudicando eſto miſericors, pupillis vt pater. Item ſanctus Iacobus ait: Iudicium ſine miſericordia erit illi, qui non facit miſericordiam: ſed perexaltet autem miſericordia iudicium. Et ſanctus Auguſtinus dicit, de illis qui veram pœnitentiam faciunt, in ieiunio, & ſtetu, in eleemoſynis, in orationibus, & vt perpetrata iterum non faciant: & ſi fecerint, tamē non perfeuerunt in eis. Quia Deus dixit: Malum cogitaſti: ignoui. Malum dixiſti: ignoui. Malum feciſti: ignoui. Perſeuerare in malo non ignoſco. Ergo qui perfeuerant in malo, nō ignoſce. ſed iudica diſtictum iudicium ſecundum canones, & iuxta inſtituta maiorum, vt cæteri timorem habeant.

Pœnitentia illius anni, qui in pane & aqua ieiunandus eſt, iſto ordine obſeruari debet. Cap. IX.

Ex pœnitentia i Romano.

Pœnitentia vnus anni, qui in pane & aqua ieiunandus eſt, talis eſſe debet. In vnaquaque hebdomada tres dies, id eſt, ſecundam feriam, quartam feriam, ſextam feriam in pane & aqua ieiunet. Et tres dies, id eſt, tertiam feriam, quintā, & ſabbatū, à vino, medone, mellita ceruiſia, à carne, & ſagimine, & à caſeo, & ouis, & ab omni pingui piſce abſtineat. Manducet autem minutos piſciculos ſi habere poteſt. Si habere nō poteſt, tantum vnus generis piſce, & legumina, & holera, & poma, ſi vult comedat, & ceruiſiam bibat. Et in diebus dominicis & in Naſali domini